

Beethoven 250 Yaşında

Klasik Müzik Kültürünün Temel Direği: Beethoven Kültü

Beethoven at the Age of 250 Years Old-

Central Pillar of Classical Music Culture: Cult of Beethoven

Doç. Dr. Bahar GÜDEK

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Samsun/Türkiye

ORCID: 0000-0002-1174-9549

ÖZET

Dünya müzik tarihinin en önemli isimlerinde biri ve gelmiş geçmiş en etkili müzik dehalarından biri olarak tanımlanan Ludwig van Beethoven'ın 250. doğum yılı nedeniyle 2020 yılı tüm dünyada Beethoven yılı olarak kutlanıyor. Sadece yaşadığı dönemi değil müzik tarihini etkileyen, klasik müzik ile romantik dönem arasında kurduğu bağ ile müzik evrelerine yön veren, dünyada en çok seslendirilen besteci olarak Beethoven, yarattığı eserleriyle hâlâ müzisyenlere ilham vermeye devam etmektedir. Beethoven'ın müzik tarihi içindeki ayrıcalığı, iki çağ arasında yer alan değişime işaret etmesi ve kendisinden sonrakilere köprü vazifesi görmesidir. O, müzikte romantizmi hazırlayan, geleceğin büyük bestecilerine ideal bir örnek oluşturmuştur. Müziğin Beethoven ile birlikte yeni bir döneme girdiğini söylenebilir. Artık bir zanaatkâr olmayan sanatçı acı çeker ve üretir; sıradan ölümlülere nazaran sadece daha üstün bir yetenek ile değil aynı zamanda daha üstün bir ruh ile de ödüllendirilen sanatkâr bütün insanlık için acı çeker ve üretir. Başlangıcı 19. yüzyılın başlarına dayanan ve 2020'li yılların başladığı şimdilerde bile etkisini sürdüren Beethoven kültürü, klasik müzik kültürünün belki de en temel direğidir. Bugün müziğe bakış açımıza sinmiş fikirler, Beethoven müziğinin kabulünü çevreleyen fikirlerin mayasına kadar uzanabilir. Bu çalışmada klasik müziğin tarihsel yolculuğunu etkileyerek bu müziğin temel direklerinden biri olmuş Beethoven ve onun müziğinin, bizim, bugünkü müziğe yönelik bakış açımızı etkilemesindeki sebepler tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beethoven ve müziği, Beethoven kültürü, Beethoven'i anlamak.

ABSTRACT

The year of 2020 is being celebrated as the year of Beethoven due to this year is the 250th birth day of this distinguished personality, mentioned as one of the most important names of the world music history and also described as one of the most influential music geniuses in all times. Beethoven as influencing not only the years he lived but also whole music history, guiding the music phases with the connection between classical music and romantic period and the most vocalized composer in the world continues to inspire musicians with his works. The privilege of Beethoven during music history is indicating the changes between the two periods and being a bridge for the following performers. He has succeeded in music to exemplify for the following glorious composers preparing the romance. So, it can be said that music has entered a new era with Beethoven. An artist who is no longer a craftsman suffers and produces; awarded not only with a superior ability but also with a higher soul than ordinary mortals, the artist suffers and produces for all humanity. Beethoven cult, whose origin dates back to the beginning of the nineteenth century and continues even in the 2020s. is perhaps the most central pillar of classical music culture. The ideas, even affected our view of music today may extend up to the yeast of the ideas surrounding the acceptance of Beethoven music. In this study, influencing the historical journey of classical music, became one of the central pillars of this music and the reasons why Beethoven and his music impress our point of view towards today's music are discussed.

Key Words: Beethoven and his music, Cult of Beethoven, Understanding Beethoven.

1. 1 GİRİŞ

Tüm sanatlar içinde muhtemelen hiçbir isme bu kadar yoğun ve evrensel bir hayranlık duyulmamıştır. İnsanlar Van Gogh'a acıma duygusu ile yaklaşabilirler, Michelangelo ile Shakspeare'e saygı duyabilirler ve Leonardo Da Vinci'ye hayranlık besleyebilirler fakat Beethoven anında güçlü ve pozitif bir görüntü oluşturur insanların imgelerinde. İnsanı derinde etkileyen birbiri ardına şaheserler yaratan, sert mizaçlı, çirkin ve sinirli bir dahi de vardır bu imgede. Beethoven'ın müziği kendi zamanından günümüze kadar her kesimden, sürekli ilgi görmüştür. Bugün onun müziği hem en basit düzeydeki dinleyiciler hem de en eğitilmiş müzisyenlerin gözündeki yerini güvenle korumaktadır.

Müziğin Beethoven ile birlikte yeni bir döneme girdiğini söylenebilir. Beethoven'dan önce yapılmış eserlere rağmen, Onun senfonileri ve sonatları kendi zamanındaki dinleyicilere bir vahiy gibi gelene kadar müzik sanatı hiç bu kadar ciddiye alınmamıştı. O zamanlarda sanatsal deha adına yeni bir kavram geliyordu ve Beethoven bu kavramı kendi dönemi için güçlü bir şekilde tanımlamıştır. Artık bir zanaatkâr olmayan sanatçı acı çeker ve üretir; sıradan ölümlülere nazaran sadece daha üstün bir yetenek ile değil aynı zamanda daha üstün bir ruh ile de ödüllendirilen sanatkar bütün insanlık için acı çeker ve üretir. Müzik artık kulaklar ya da parmaklar gibi vücut organlarının bir fonksiyonu değildir. Sanatçının ruhunun ulaşabildiği en yüksek noktalarda varlığını sürdürmektedir.

Dünya müzik tarihinin en önemli isimlerinde biri ve gelmiş geçmiş en etkili müzik dehalarından biri olarak tanımlanan Ludwig Van Beethoven için 250. doğum günü nedeniyle 2020 yılı tüm dünyada Beethoven yılı olarak kutlanıyor. Sadece yaşadığı dönemi değil müzik tarihini etkileyen, klasik müzik ile romantik dönem arasında kurduğu bağ ile müzik evrelerine yön veren, dünyada en çok seslendirilen besteci olarak Beethoven, yarattığı eserleriyle hâlâ müzisyenlere ilham vermeye devam etmektedir.

Bu çalışmada klasik müziğin tarihsel yolculuğunu etkileyerek bu müziğin temel direklerinden biri olmuş Beethoven ve onun müziğinin, bizim, bugünkü müziğe yönelik bakış açımızı etkilemesindeki sebepler tartışılmıştır.

2. BEETHOVEN KLASİSİZM VE ROMANTİZM

18. yüzyıl Klasik Viyana tarzı ve 19. yüzyıl Romantizmi arasında benzersiz konumu ile yer alan Beethoven oldukça özeldir. Bu konumu ile ne klasik ne de romantik bir besteci olarak tanımlanan Beethoven, iki yüzyıl arasında bir geçiş bestecisi olarak tarihe geçmiştir (Boran, 2015, s.166).

Beethoven klasisizm prensiplerine bağlıydı fakat bunun belirtilerinin hiçbirine ve ardındaki düşünce yapısına kesinlikle bağlı değildi. Beethoven'ın müziğinde onu Haydn'ın ve Mozart'ın müziğinden hemen her zaman ayıran bir heyecan, ivedilik ve bir uğraşı duygusu vardır. Bunu, orkestradaki hemen hemen bütün çalgıları azami derecede kullanarak başarmıştır. Daha tiz ve daha pes ses sınırları, daha keskin senkoplar, daha güçlü vurgular ve yerlerini daha derin çözümlüklere bırakan kaba uyumsuzluklar; bunların hepsi Beethoven'ın müziğinde bulunabiliyordu. Beethoven, yeni çalgılar ekleyerek orkestrayı genişletmiş ve klasik formların sınırlarını zorlamıştır.

Bütün bunlar göz önünde bulundurulduğunda, Beethoven'ın özellikle geniş çapta ifade tarzına sahip, çeşitli boyutlarda, bütünüyle sese dayalı ve klasik türler arasında "halka" en açık senfoniler bestelemiş olduğu söylenebilir. Beethoven piyano sonatlarından (otuz iki tane) ve yaylı çalgılar kuartetinden (on altı tane) daha az sayıda senfoni (dokuz tane) yazmıştır. Hiçbir müzisyen Onun bu çalışmalarının senfonilerinden daha önemsiz olduğunu değerlendiremez. Fakat Beethoven'ın kariyerinin zirve noktası olan 1800 ile 1818 yılları arasındaki piyano sonatları ve yaylı çalgılar kuartetlerinden birçoğunun senfoniye benzediği söylenebilir. Onun bu çalışmalarında

kullandığı ses düzenleri, tamamıyla yeni bir tarzda bir piyano ve yaylı çalgılar kullanımını gerektiriyordu.

Beethoven'in "senfonik idealine" 1808 yılında yazmış olduğu Beşinci Senfonisi ile ulaşabiliriz. Bu çalışmaya ait üç özellik nesiller boyunca dinleyicileri etkilemiştir: Ritmik yönlendirme, motifler arası tutarlılık ya da birlik ve bu eserin vermiş olduğu belirli bir psikolojik ilerleme duygusu. Bu özelliklerin ilkinin farkına anında varılmaktadır, ikincisinin farkına açılış bölümünün sonunda ve üçüncüsünün farkına ise senfoniye ait bölümlerin dördü de tamamlandıktan sonra varılabilir.

Beethoven'in teknik yeniliklerinin bir tanesinden daha söz etmek gerekir. O, senfoni ve çok bölümlü diğer çalışmaları için Klasik formları kullanmaya devam etmiştir. Bununla birlikte, daha İkinci Senfonisinde geleneksel menüetlerin yerine başka bir bölüm türü getirmiştir. Temelde A B A menüet ve trio formunda olan ve yine menüetlerden alınan üç vuruşluk ölçüdeki bu hızlı ve aceleci bölüm Beethoven ile 'Scherzo' olarak değiştirilmiştir. Beethoven'in scherzoları hızlı tempoları yüzünden amaçlarına ulaşmak için bazen daha fazla tekrar gerektirmektedir; klasik A B A formu bazen A B A B A şeklinde genişleyebilmektedir. Scherzo formu Beethoven'in kendine has ritmik yönlendirmesi için bir araç olmuştur.

Kolaylıkla doğaçlama yapabilen Beethoven'in besteleme sürecinin çok yavaş ve silintilerle dolu olması şaşırtıcıdır. Taslak defterleri ayrıntılı çalışmalarla doludur. O, bunca emeği, güçlü bir kişiliğin ve yüce duyguların "doğru" ifadesini bulabilmek adına vermiştir.

Beethoven'in sanatının, birkaç üstünkörü sözle özetlenemeyecek kadar karmaşık ve çelişik olduğunu da belirtmek gerekir. Onun melodilerinin eşsiz güzelliğinden bahsederek öznel bir yargıda bulunulabilir, öte yandan da bestecinin nota defterlerinin, uzun uğraşmalar sonucu biçimlenmiş melodiler yanında, bir çırpıda ortaya çıkmış ve değiştirilmeden yapıtlarına aktarılmış birçok melodiyle dolu olduğu söylenebilir (Mimaroglu, 2006).

Beethoven'in karalama (tasarım) defterleri kendini bilinçli salt müziği araştırma çilesine sokması, en güzeli ulaşma çorbasının tükenmez işçiliğini sergiler. Sanatta bu tutuma mükemmeliyetçilik denir. Mükemmellik Beethoven için özellikle sadelik ve gereklilik demektir. Hep daha sade olmayı amaçla yönergesiyle kendisini her zaman uyarmıştır. Bir başka nokta da sanatçının sadelik uğruna tinsel içerikten fedakârlık yapmamış olmasıdır. Tam tersini, Beethoven sadeleştiği oranda, yapıtına kazandırdığı ruh daha da yoğunlaşır ve zenginleşir (Pamir, 1989).

Beethoven'in hayatı boyunca birçok konudaki farklı zevkleri defalarca değişim göstermiş fakat onun müziği hem seyirciler hem de eleştirmenler tarafından hep üstün tutulmuştur. Onun eserlerindeki güç ve orijinallik hiçbir zaman eskimeyecek gibidir.

3. BEETHOVEN VE FRANSIZ İHTİLALİ

Sokrates "müzik kurallarındaki değişiklik toplumu yöneten kuralların değişmesine bağlıdır" demiştir. Romantizm, bu görüşü doğru çıkartmaktadır. Bastille'in düşmesi, 14 Temmuz 1789 günü, dünya tarihinde bir dönüm noktası olduğu gibi, müzik tarihinde de yeni bir çağın başlangıcı sayılabilir. Beethoven, değişmekte olan bir dünyada doğmuştur. Fransız ve Amerikan devrimleri, sonra da Napoleon'un egemenlik kurduğu bir Avrupa'nın duygu ve düşünce iklimi, Beethoven'in müziğini büyük ölçüde etkilemiştir (Mimaroglu, 2006, s.79).

Beethoven sonrası devam edecek olan romantizm, aslında edebi bir akımdır. 19. yüzyılın başlarında oldukça ilerlemiş olmasına rağmen Viyana'da hala pek etkili değildir. Bununla birlikte, romantizm kökeninde, bestecilerin neslinde büyük etkisi olan önemli bir siyasi olay yatmaktadır. Bu olay Fransız İhtilalidir. Beethoven, bu büyük olay tarafından simgelenen özgürlük ideali ile birlikte sempatisini açığa vurmaya zorunda kalan çoğu sanatçıdan biridir.

Beethoven'in politik ideolojik ve bunlara bağılı olarak müzikal duruşunu en özlü şekilde Rolland ifade etmiştir. Beethoven, "Fransız İhtilali'nin çocuğudur, bu ihtilal Beethoven'in kalbini fethetmiştir ve bu, hakiki manada ihtilalci olan ilk müzikti." 1789'da Fransa'da gerçekleşen ihtilal, tarihten günümüze dek sürmekte olan yeni bir sayfa açmıştır. Devrimle birlikte yaygınlaşan aydınlanma düşüncesi ve onun temelindeki akılçılık, insanlığın kültürel evriminde büyük bir sıçrama yaratmıştır. Beethoven Aydınlanma Çağı ve Fransız İhtilali'nin fikirlerini benimsemiştir ve müziğinin toplumsal kaynağı bunlardır.

Paris'li bir grup insan, 1789'da Bastille hapisanesine saldırdığında Beethoven çoktan liberal ve hümanist düşünceleri benimsemiş, on sekiz yaşında oldukça hassas bir gençtir. On yıldan fazla bir süre sonra bile ihtilalin etkisi, Beethoven'in, ihtilalin kahramanı olarak Napoleon Bonaparte'ye duyduğu hayranlıkla, *Bonaparte* adını verdiği sonradan *Eroica* (Kahramanlık) olarak yeniden adlandırdığı betimsel senfonisini yazarak, abartılı emsali görülmemiş bir davranışta bulunmasına sebep olmuştur. Bu senfoni Beethoven'in olgunluk dönemine geçişini belirleyen ve bir sanatçı olarak bireysel özgürlüğünü tamamen gösterdiği ilk çalışmadır. Beethoven senfoniye Paris'e göndermeden önce Napoleon kendisini Fransa İmparatoru ilan etmiştir. Liberal Avrupa, bunu ihtilale karşı bir ihanet olarak görmüş ve Beethoven hiddetle senfoninin başlığını yırtıp atmıştır. Fakat onun idealizmi kolay kolay yok olmamıştır. Beethoven ve birçok çağdaşı için Fransız İhtilali mükemmellik ideali olarak kalmaya devam etmiştir. Bu ideal de Beethoven'in sağlığına karşı elde ettiği bir zafer olmuştur. Beethoven'in müziğinden etkilenen çağdaşları bunu unutmamışlardır.

Beethoven'in senfonisinin adını *Eroica* olarak değiştirmesinin nedeni, demokratik ilkeleri temsil ettiğine ve yaygınlaştırmak istediğine inandığı Napoleon'un imparatorluk tahtına özenerek, demokrasiyi bir yana bırakıp yayılcı ve şoven politikaları benimsemesidir. Bu ad değişikliği aslında bir protestodur. Yapıt geri planda demokrasiye inancı anlatmaktadır (Say, 1995).

Beethoven'in Napoleon'a olan hayranlığının yıkılışındaki bir başka önemli etken "Napoleon Savaşları" ve dış politikasıdır. Sonraki yıllarda, sömürge politikası uygulayan işgalcilere karşı Beethoven nefretini her zaman ifade etmiştir. Schindler, onun cumhuriyet ve özgürlük yanında bağımsızlık yanlısı olduğunu belirtir. Rolland'a göre ise Beethoven, hürriyet ve istiklal mücadelesi için yanıp tutuşuyordu.

Bütün bu bilinenler ışığında, *Eroica* senfonisini dinlerken Napoleon'dan çok bestecisinin kendi kişiliğini yansıttığının farkına varıyoruz. Beethoven'in çoğu ünlü bestesinde mükemmel bir şekilde ortaya çıkan kahramanlık ruhunu yansıtmaya uğraşı ve bunu manevi olarak elde edişi, onun devrimci, demokrat ve ulusal bağımsızlık yanlısı bir dünya görüşüne sahip olmasından kaynaklanmaktadır.

4. BEETHOVEN'İ ANLAMAK

Leipzig'deki Aziz Thomas Kilisesi'nde orgcu olan Bach ya da bugünkü Macaristan'ın sınırları içinde bulunan feodal bir toprak sahibine müzik öğretmenliği yapan Haydn'in tersine Beethoven, güvenli, maaşlı bir iş edinmeyi reddetmiş ve sadece beste yaparak hayatını kazanmış ilk müzisyendir. Onun zamanında artık sanatçının toplumsal konumu değişmiş, gelişmekte olan kapitalist pazar, orta çağın uşak konumundaki müzisyen zanaatçısını, yurttaş sanatçıya dönüştürmüştür. Beethoven, Mozart'ın aksine yavaş bir gelişme göstermiştir fakat yirmi iki yaşına gelene kadar Haydn ile birlikte, o zamanlar dünya müziğinin başkenti sayılan Viyana'da beraber çalışmak için onun dostluğunu kazanacak kadar da ün sağlamıştır. Artık Beethoven'in soluduğu hava daha özgürdür ve dolayısıyla da anlatımı da açık ve dolaysızdır. O, eserlerini aristokrasinin beğenisine göre şekillendirmemiş onların istediği gibi hareket etmemiştir. Bu, en çok da Beethoven'in yazdığı müziğin yapısında görülebilir: geleneksel beklentileri sürekli alt üst edişinde, destansı etkiye ya da tutkulu yakınlığa ulaşma mücadelesinde, her dinleyiciye ayrı ayrı doğrudan hitap ediyormuş hissi verişinde görülebilir (Cook, 1999).

Alman müzikbilimci Carl Dahlhaus, 19. yüzyılın başlarını Beethoven ve Rossini çağı olarak nitelendirmektedir. O dönemlerde yaşayanlar, başka seslerinde bilincindeydi fakat o zamandan günümüze kadar uzanan müzik hakkındaki düşünüşe, Beethoven'ın sesi hâkim olmuştur. Bir başka ifadeyle kuşaklar boyu yetişen bestecilerin kendi sesini bulması, bir taraftan da kendilerini Beethoven'e göre tanımlamaları anlamına gelmiştir. Brahms, elli yıl sonra bile arkasında bir devin ayak seslerini duyduğunu söylüyordu (Dahlhaus,1993).

Beethoven'ın işitme sorunlarının 1795 yılında başlaması, 1819'dan sonra tamamen sağır olmasıyla beraber, kendini giderek toplumdan daha fazla soyutlamasına, piyanist ve şef olarak verdiği konserleri bırakmasına neden olmuştur. Bedeninde yaşadığı bu soruna karşı, savaşçı doğası, mükemmellik arzusu ve müzikle karşı koymuştur. Bu süreç içinde duygu ve düşüncelerini 400'ü bulan konuşma defterine yazmıştır. Müzikle olan bağımlı bu defterlerde şöyle ifade eder: “Sadece o (müzik), sanattı beni tutan. Ah, yapmak istediğim o kadar şeyi yapmadan dünyayı terk etmemin mümkünatı yoktu... Doğanın tüm engellerine karşın büyük sanatçı ve insan safına katılmak için gücüm yettiği ölçüde her şeyi yaptım” (Michels ve Vogel, 2015).

Beethoven, 1820'lerin Viyanalılarına Dokuzuncu Senfoni ya da Hammerklavier Sonatını sunan adı sanı duyulmamış genç bir besteci olsaydı, garip ve yetersiz bulunarak hemen unutulması mümkündür. Ancak Dokuzuncu Senfoni'ye insan seslerini katması kendisinden sonraki senfoniler için bir gelenek oluşturmuştur. Hammerklavier Sonatı ise zamanın standartlarında teknik zorluğu ve uzunluğu ile çalınamaz olarak sayılmıştır. Ancak Beethoven sağırlığının ilerlediği dönemlerde bile bu eserleri besteledikçe, müzik dünyası onun müziğine yoğun bir duygusal yatırım yaparak, tüm Avrupa'da çağının ve belki de dünyanın gelmiş geçmiş en büyük bestecisi olarak kabul etmiştir. Bunun için de birçok meraklısı, belki de daha önce dinleyicilerin müziği anlamak için hiçbir zaman çabalamadığı bir şekilde, onun müziğini anlamaya uğraşıyordu (Cook, 1999). Sonraki zamanlarda da büyük ölçüde Beethoven'dan dolayı insanlar müziği büyük bir sanat dalı olarak görmeye başlamıştır.

Franz Joseph Fröhlich, Dokuzuncu Senfoni'nin ilk bölümünü müzikte bir otoportre olarak görmekte, bir bütün olarak senfoniye, Beethoven'ın sağırlığının yol açtığı yıkımı yenmek için verdiği mücadelenin anlatımı olarak göstermektedir. Fröhlich, Schiller'in “Neşeye Çağrı” adlı şiirinden yararlanılan son bölümde, Beethoven'ın ızdırabına karşı olan zaferini, daha genel anlamda da sevincin, acıyı yenme gücünü simgelediğini söyler. Bu şekilde Beethoven'ın sağırlığı yorumu açık bir avantaja dönüşmektedir. Bir başka ifadeyle, sağırlık dinleyicinin, bestecinin mesajına dolaysız erişmesini sağlayarak müziğin gizli anlamını çözen bir anahtara dönüşmekte ve böylelikle sıradan bir dinleyişle asla kazanılamayacak derin bir kavrayışı beraberinde getirmektedir (Cook, 1993). Dokuzuncu Senfoni'nin günümüzde oynadığı özel rol hala görülebilir. Örneğin Avrupa Birliği'nin uluslararası marşı, Brüksel'de kabul edilen “Neşeye Çağrı”nın müziğidir. 1989'da Berlin Duvarı'nın yıkılış kutlamaları için düzenlenen özel bir noel konserine seçilen müzik yine Dokuzuncu Senfoni'nin “Neşeye Çağrı” adlı son bölümüdür ve bu bölümdeki neşe sözcüğü, “Özgürlüğe Çağrı” olarak değiştirilerek seslendirilmiştir. Japonya'da bazen binlerce kişilik koroların katılımıyla stanyumlarda kutlanan yılsonu şenliklerinde seslendirilen eser yine Dokuzuncu Senfoni'dir. Dokuzuncu Senfoni “Neşeye Çağrı”nın cover versiyonları olduğu kadar Otomatik Portakal ve Zor Ölüm gibi filmler aracılığıyla popüler kültürede girmiştir.

5. SONUÇ

Beethoven'ın sağırlığının, müziğinin yer ve zaman sınırlarını aşmasındaki gücünü sağlamış olduğu söylenebilir. Ölümünden bu yana geçen 173 yılda büyüyen efsanede Beethoven'ın sağırlığı, dikkate değer olmanın çok ötesinde bir role sahip oldu. Çünkü bu, Beethoven'ın yaşadığı toplumdan bağımsızlığının ya da soyutlanmasının güçlü bir simgesidir: Besteci dış dünyayla olan iletişimini, ziyaretçilerin söyleyeceklerini yazdığı, kendi söyleyeceklerini de konuşarak iletmediği bir konuşma defterine indirgemiş; toplumsal ya da maddi başarıların peşinden koşmak gibi dünya

işlerinden elini çekerek kendini tamamen esin perisine adamıştır. En azından Beethoven'la ilgili efsaneyi oluşturan ikonografi ve edebiyat bu izlenimi vermektedir (Cook, 1999).

Beethoven'ın müzik tarihi içindeki ayrıcalığı, iki çağ arasında yer alan değişime işaret etmesi ve kendisinden sonrakilere köprü vazifesi görmesidir. O, müzikte romantizmi hazırlayan, geleceğin büyük bestecilerine ideal bir örnek oluşturmuştur. Bu gerçek, Franz Liszt'i piyano çalarken dinleyenleri ve o zamanın şöhretini gösteren, yüzyılın ortasında popüler olan ve oldukça romantik sayılabilecek bir tabloda resmedilmiştir (Tablo, Josef Danhauser, 1840). Yüzlerdeki ifade bize müziğin onları ne kadar derinden etkilediğini anlatmaktadır; onların fiziki görünüşleri, on sekizinci yüzyıl dinleyicilerinin aldığı yüzeysel zevkten oldukça farklı görünmektedir. On dokuzuncu yüzyılda Beethoven'ın senfonileri müziğin derinliğini gözler önüne seren bir olguydu. Bu bakımdan, Liszt'in resmedildiği tabloda, piyanonun üzerinde Beethoven'ın gerçek halinden daha büyük görüldüğü bir büstün durması ve Liszt'in de ona duygulu bir şekilde bakması tesadüf değildir.

Franz Gerillparzer, Beethoven toprağa verilirken şöyle söylemiştir: "Onu takip edenler buradan devam demezler, yeni baştan başlamaları gerekir; çünkü o, sanatı son noktasına getirdi." Aslında bu sözler, 19. yüzyılda müzisyenlerin işinin hiç kolay olmayacağını anlatır gibidir. Beethoven daha yaşarken pek çok sanatçının gözünde çoktan ölümsüzleşmiştir. Müziğin 18. yüzyıldaki serüveni onunla noktalanmış, Napoleon sonrası şekillenen yeni Avrupa'da nasıl bir yol izleneceği onun yapıtlarıyla belirlenmiştir. Onu izleyenler, kuşkusuz yeni baştan başlamayıp onun bıraktığı yerden devam edeceklerdir (Büke, 2014).

O halde başlangıcı 19. yüzyılın başlarına dayanan ve 2020'li yılların başladığı şimdilerde bile etkisini sürdüren Beethoven kültürü, klasik müzik kültürünün belki de en temel direğidir. Bugün müziğe bakış açımıza sinmiş fikirler, Beethoven müziğinin kabulünü çevreleyen fikirlerin mayasına kadar uzanabilir.

KAYNAKÇA

- Boran, İ. (2015). *Kültürel tarih ışığında çoksesli Batı Müziği*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Büke, A. (2014). *Beethoven. Müziğin dönüm noktası*. İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Cook, N. (1999). *Müziğin ABC'si*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- Cook, N. (1993). *Beethoven: Symphony No. 9*. Cambridge: Cambridge University.
- Dahlhaus, C. (1993). *Ludwig Van Beethoven: Approaches to His Music*. Oxford: Clarendon.
- Joseph, K., Gary, T. and Vivian, K. (2011). *Listen*. Bedford/St. Martin's.
- Michels, U., ve Vogel, G. (2015). *Müzik atlası*. (Çev. Uçar, S.). İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Mimaroğlu, İ. (2006). *Müzik tarihi*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Pamir, L. (1989). *Müzikte geniş soluklar*. İstanbul: Ada Yayınları.
- Say, A. (1995). *Müzik tarihi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.